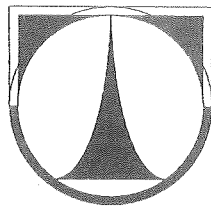

**Technická univerzita v Liberci,
Fakulta pedagogická
Katedra pedagogiky a psychologie**

**Česká asociace pedagogického
výzkumu**

Pedagogický výzkum v ČR

**SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ Z VIII. CELOSTÁTNÍ
KONFERENCE ČAPV**

u příležitosti 10. výročí vzniku Fakulty pedagogické TUL

LIBEREC 2000

Redakční rada:

Doc. PaedDr. Josef Horák, CSc.

Doc. PhDr. Miroslav Chráska, CSc.

Prof. PhDr. Jan Průcha, DrSc., Dr.h.c.

PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D. (předseda)

Doc. PhDr. Jiří Vomáčka, CSc.

Ilustrační fotografie (foto Mgr. Radomír Škaloud a archiv OPP):

1. *Obálka*: Z výuky (Fakultní škola FP TUL, ZviŠ Gollova)
2. *Sekce A*: O přestávce (Fakultní škola FP TUL, ZŠ Náměstí Míru)
3. *Sekce B*: Z výuky (Fakultní škola FP TUL, ZviŠ Gollova)
4. *Sekce C*: Z výuky studentů učitelství (FP TUL)
5. *Sekce D*: Z výuky anglického jazyka (ZŠ Kunratická)
6. *Sekce E*: Spolupráce Oddělení pedagogické praxe se školským terénem (ze setkání s pracovníky ČŠI)

Uspořádali:

PaedDr. Jitka Mikešová

PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D.

Technické zpracování:

Mgr. Radomír Škaloud

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.
Za obsah, původnost a správnost literární citace
odpovídají autoři jednotlivých příspěvků.

© Technická univerzita v Liberci - 2000

ISBN 80-7083-468-4**ÚVODEM**

Předkládáme Vám sborník příspěvků z VIII. konference České asociace pedagogického výzkumu, která se uskutečnila ve dnech 28. – 29. června 2000 na Pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci.

Průběh jednání byl uveden hlavními referáty v plenárním bloku, ve kterém vystoupili přední experti našeho pedagogického výzkumu. Další jednání byla orientována do tematicky zaměřených sekcí a jednoho specificky orientovaného workshopu. Konference byla ukončena závěrečným plenárním jednáním. Podobně je řazen také obsah předkládaného sborníku z konference.

Sborník „Pedagogický výzkum v ČR“ je členěn do šesti kapitol, které odpovídají bloku plenárních vystoupení a pěti sekcím. Příspěvky, na rozdíl od vlastního programu v sekcích, jsou ve sborníku abecedně řazeny podle jmen autorů.

Novinkou již osmé prezentace výsledků pedagogického výzkumu v České republice byl navazující seminář - instruktivní blok pro doktorandy a další zájemce, tematicky zaměřen na problematiku metodologie. Zájem přibližně čtyř desítek účastníků naznačil užitečnost a životnost této nově založené tradice konferencí ČAPV. Součástí konference byla i výroční členská schůze České asociace pedagogického výzkumu.

Organizátoři konference se snažili vyhovět příspěvovatelům a prodloužili termín odevzdání podkladů k tisku. To byl také jeden z důvodů, proč se nepodařilo vydat a distribuovat sborník dříve. Organizační výbor konference vytvořil pro zpracování sborníku redakční radu. V zájmu zkvalitnění textu bylo záměrem redakční rady nezařazovat do sborníku takové příspěvky, které formálně či obsahově nesplňovaly předem požadované parametry. I když ojediněle, setkala se tato snaha s nepochopením některých autorů. Čtenářům se proto omlouváme, že do sborníku byly výjimečně zařazeny i příspěvky mimo téma konference nebo příspěvky s méně srozumitelnými texty.

Věříme, že předkládaný sborník využije řada pracovníků v oblasti výzkumu, školské praxe i ve školském managementu. Sborník tak doplní řadu obdobných materiálů z předcházejících konferencí ČAPV a skromným dílem může přispět k rozvoji českého pedagogického výzkumu.

10. listopadu 2000

Petr Urbánek

OBSAH

Plenární jednání	9
Doc. PaedDr. Josef Horák, CSc. Hodnotová orientace mládeže středních škol (některé závěry ze šetření prováděného na katedře pedagogiky a psychologie FP TU v Liberci).....	10
Prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc. Pozitivní psychologie jako inspirace pro pozitivně zaměřený pedagogický výzkum.....	17
PhDr. Milada Rabušicová, Ph.D. Funkční gramotnost, rozvoj lidských zdrojů a celoživotní učení.....	30
Doc. PhDr. Jiří Vomáčka, CSc. K vývoji pedagogické myšlení v Libereckém kraji.....	38
Sekce A Výzkum zaměřený na žáka učně, studenta	48
Mgr. Radim Antoš Zájem žáků o vybrané pohybové aktivity.....	49
Mgr. Jana Fišerová Postoj učňovské mládeže k vybraným projevům na pozadí partnerských vztahů..	55
Doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc., PhDr. Milena Tichá, CSc. Pedagogický výzkum o orientaci výuky ZSV.....	60
Doc. PhDr. Miroslav Chráska, CSc. Jaké postoje ke škole, učení a vzdělávání mají žáci, kteří končí povinnou školní docházku.....	65
Mgr. Jana Kropáčková K problematice metod zjišťování školní zralosti.....	72
Mgr. Jiří Němec, Ph.D. Několik postřehů z výzkumu tvořivosti žáků druhého stupně ZŠ.....	79
Mgr. Petr Novotný Vliv skupinové struktury a stratifikace na kulturu školní třídy.....	86
Doc. PhDr. Ludmila Prokešová, CSc., Václav Souček, Ph.D. Žák základní školy (pokus o interpretaci „obrazu žáka“ současné školy).....	90
Doc. PhDr. Branislav Pupala, CSc., Mgr. Ľuboš Kmet'ko Detské vtipy: lingvistický pohľad.....	98
RNDr. Jana Straková Výzkum PISA – zjišťování vědomostí a dovedností patnáctiletých žáků.....	105
PhDr. Dana Tomanová, CSc. Úskalí realizace Úmluvy práv dítěte v podmínkách mateřské školy.....	111

PhDr. Pavel Vacek, Ph.D., Mgr. Zita Vacková Příspěvek k analýze morálních úsudků žáků mladšího školního věku.....	117
PaedDr. Monika Žumárová, Michaela Vernerová Životní styl rodiny v hodnotovém systému mládeže.....	123
Závěry z jednání sekce A	128
Sekce B Výzkum zaměřený na učitele	130
PhDr. Jana Kohnová Specifická funkce dalšího vzdělávání učitelů na úrovni okresů.....	131
Doc. PhDr. Vladimír Krejčí, CSc. Profesiografie a způsobilost učitele.....	142
Doc. PhDr. Milena Kurelová, CSc. Některé výsledky řešení výzkumného projektu „komparativní profesiografie středoevropského učitele“.....	150
Doc. PhDr. Zdeněk Macek, CSc. Zpráva o řešení projektu „Pedagogická způsobilost“.....	158
Mgr. Lenka Müllerová, Ph.D. Učitelova diagnostika kompetencí žáka.....	165
PhDr. Zuzana Sikorová Kritéria výběru učebnic učitelů na I., II. a III. stupni.....	172
PhDr. Lenka Slavíková, Ph.D. Model přípravy řídicích pracovníků ve školství - PAL – shadowing.....	178
Doc. PhDr. Jan Solfronk, CSc., PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D. Postoje učitelů k vlastní profesi.....	182
Václav Souček, Ph.D. Pedagogické přístupy a pedagogický dualismus.....	190
PaedDr. Rudolf Šrámek, CSc. Sebekritika jako přístup k řešení aktuálních problémů.....	197
PhDr. Břetislav Voženílek Výběr a vzdělávání řídicích pracovníků ve školství.....	204
Závěry z jednání sekce B	209
Sekce C Výzkum pregraduální a postgraduální přípravy učitelů	212
PaedDr. Jitka Bělohradská Profesní příprava na FP očima studentů.....	214
Doc. Ing. Petr Byčkovský, CSc., Alena Škaloudová, Mgr. PhDr. Marie Linková a RNDr. Věra Čížková, CSc. Ještě jednou k predikci úspěšnosti ve studiu učitelství.....	224

Mgr. Hana Cisořská Hodnocení rozvoje osobnostně sociální kompetence v písemných reflexích studentů učitelství.....	233
Doc. Dr. Marta Černotová, CSc. Potřebujeme reformu v přípravě učitelů?.....	240
Doc. PhDr. Hana Kantorková, CSc. Studentské hodnocení inovovaného programu výuky pedagogiky ve studiu učitelství 1. stupně základní školy.....	247
Mgr. Jan Karaffa Osvojování dovednosti vedení dialogu u studentů primárního vzdělávání.....	256
PhDr. PaedDr. Václav Klapal, Ph.D. Pedagogická praxe – představy a skutečnost.....	263
Doc. PhDr. Milan Kratochvíl, CSc. Místo pedagogické literatury v sebevzdělávání učitelů ZŠ jako výraz některých stránek sociálního postavení učitelů.....	268
PaedDr. Miluše Rašková K pojmosloví rodinné a sexuální výchovy z pohledu pedagogů i budoucích učitelů primární školy.....	272
PhDr. Ph.D. Tomáš Svatoš Začínající studenti učitelství (sociálně dovednostní problematika profesního startu).....	277
PaedDr. Jan Šťáva, CSc. Pedagogická praxe v systému vzdělávání na PdF MU v Brně.....	285
Dr. Radka Wildová, CSc. Výzkum jako součást didaktiky prvopočátečního čtení a psaní.....	291
Závěry z jednání sekce C	297
Sekce D	
Výzkum v oblasti edukace	300
RNDr. Věra Čížková, CSc., Mgr. Gabriela Mráčková Využití uzavřených a otevřených testových úloh v biologii.....	302
PhDr. Jitka Gobyová Uplatnění absolventů středních škol (Přechod do absolventů škol terciární úrovně nebo do praxe a jejich uplatnění)...	311
RNDr. Rudolf Grepl, CSc. Výzkum stavu výuky matematiky na vysokých školách technických (se zaměřením na technické fakulty v Brně).....	321
RNDr. Josef Halbych, CSc. K problémovému pojetí výuky v předmětu chemie.....	327
PhDr. Vladimír Jůva, CSc. Dětská muzea a možnosti pedagogického výzkumu.....	330

Doc. PhDr. Karel Kamiš, CSc. Uplatňování bilingvismu v českém jazyce na základní škole.....	337
PhDr. Olga Kofroňová, Ing. Jiří Vojtěch Analýza vzdělávacích programů z let 1990 – 1999 z hlediska zaměstnatelnosti absolventů.....	345
Mgr. Jan Mašek, Ph.D. Otevřené technologie ve vzdělávacím procesu.....	352
PhDr. Isabella Pavelková, CSc. Výskyt, významnost a realizovatelnost různých druhů motivace k učení ve škole	359
RNDr. Pavla Polechová, CSc., Mgr. Olga Starostová K podmínkám úspěchu v inkluzivní škole.....	366
PhDr. Zdenka Stránská Motivace k učení se cizím jazykům.....	372
RNDr. Václav Sýkora Metodologické problémy analýzy pojmu vizualizace.....	382
Vladislav Tomášek Výpočetní technika na školách – mezinárodní srovnání.....	392
PhDr. Vladimír Václavík Otevřené vyučování na školách v ČR.....	398
PaedDr. Jan Zlatník, CSc. Program vytvoření souvislostní poznatkové protistruktury obsahu školského vzdělávání cílený systematickému rozvoji souvislostního myšlení.....	402
Závěry z jednání sekce D	406
Sekce E	
Metodologické otázky pedagogiky	408
Mgr. Lenka Hloušková Pojetí didaktiky ve světle obsahové analýzy.....	409
Dr. Miroslav Chráska ml. Konfirmativní faktorová analýza jako nástroj zkoumání klasifikace na ZŠ.....	416
Mgr. Martin Chvátal Příliš kvalitativního výzkumu v pedagogice.....	421
Doc. Dr. Blahoslav Kraus, CSc. Příspěvek k metodologii sociální pedagogiky.....	428
Prof. PhDr. Jan Průcha, DrSc. Pedagogický výzkum a vzdělávací politika: Dva oddělené světy.....	435
Doc. PhDr. Karel Rýdl, CSc. Úvahy o kvalitě kvalitativního a kvantitativního výzkumu.....	443

Doc. PhDr. Jan Solfronk, CSc.	
Shadowing jako možné aplikace v pedagogickém výzkumu.....	451
PaedDr. Petr Urbánek, Ph.D.	
Opakovaná a longitudinální šetření ve výzkumu studenta učitelství a učitele.....	457
Doc. PhDr. Jiří Vomáčka, CSc.	
K historickému výzkumu v pedagogice.....	467
Závěry z jednání sekce E.....	472
Rejstřík autorů.....	473